

Odense september 2023

Kære bestyrelser og skoleledelser

Byrådet i Odense besluttede med budget 2023, at der skulle nedsættes en Taskforce på skoleområdet. Baggrunden var store ambitioner på folkeskolens vegne, men også en bekymring for nogle af de tendenser som vi ser i og omkring folkeskolen.

I juni 2023 kom Taskforcen med deres anbefalinger til Odense Byråd. De var samlet i fem spor og med 32 underliggende anbefalinger til, hvordan vi i Odense fortsat udvikler attraktive folkeskoler, hvor børn med forskellige baggrunde og forudsætninger mødes, trives, lærer og dannes.

Det er nogle af de anbefalinger, som vi med denne skrivelse ønsker at involvere jer i.

Børn- og Ungeudvalget har på møder i august og september drøftet flere af de 32 anbefalinger - heri blandt anbefalingen om, at igangsætte lokale drøftelser om, hvornår skærme bidrager positivt til undervisningen og elevernes læring, og hvornår skærme kan undlades. Udvalget er særligt optaget af, hvordan skoledagen bliver mere varieret, så flere børn og unge trives i forpligtende fællesskaber og motiveres for at lære.

Vi anerkender, at der allerede arbejdes med dagsordenen mange steder, men vurderer også at der er behov for en vedvarende og samlet debat af emnet. For megen skærmtid kan have konsekvenser for børn og unges koncentration, meningskabelse og motivation for at lære, ligesom skærme i timer og pauser har betydning for måden børn og unge er sammen på. Samtidig er skærme og teknologiske hjælpemidler afgørende støtte for elever med læsevanskeligheder eller ordblindhed, ligesom at teknologi selvsagt også er en forudsætning for vores indsats om Verdens Bedste Robotby i børnehøjde, det pædagogiske arbejde med teknologiforståelse og den kritiske stillingtagen til teknologiens betydning for samfundet i dag og i fremtiden. Det er med andre ord en debat som er fyldt med dilemmaer og balancer.

Diskussionen er i tråd med, at Børn- og Undervisningsministeren udsendte et brev til alle skoler lige før sommerferien i år og igangsat et arbejde om skærme og deres indvirkning på undervisningen og skolens fællesskaber. Dette vil forventeligt få form af anbefalinger eller retningslinjer i forhold til brug af skærme i undervisningen. Disse forventes at komme fra nationalt hold i slutningen af i år eller starten af 2024.

I Børn- og Ungeudvalget ønsker vi dog allerede nu at starte diskussionen og refleksionen her i Odense. Vi vil derfor gerne opfordre bestyrelserne og skoleledelserne til at igangsætte lokale diskussioner med skolens elever, forældre og medarbejdere om, hvordan skoledagen bliver mere varieret - med udgangspunkt i Taskforcens anbefalinger om pædagogisk og didaktisk stillingtagen til brug af skærme i skoletiden, mere ude-undervisning og flere muligheder for ro og restitution i løbet af skoledagen.

Drøftelser kan tage afsæt i følgende spørgsmål:

- Hvornår bidrager skærme positivt til elevernes læring, og hvornår kan de undlades?
- Hvornår er skærmen et didaktisk læringselement - og hvornår er skærmen et distraaktionsobjekt?
- Hvad er den hensigtsmæssige balance mellem analog og digital undervisning på jeres skole?
- Hvordan kan undervisning i naturen være med til at skabe mere variation, koble teori og praksis og styrke fællesskabet?

- Hvordan kan der skabes mere plads til restitution i løbet af skoledagen så der opnås ro til fordybelse, refleksion og koncentration - såvel i timerne som i pauserne?
- Skal der differentieres mellem de yngste og ældre elever - og hvordan?
- Hvilke muligheder og eventuelle begrænsninger har I på jeres skole i forhold til en undervisning, hvor det digitale fylder mindre i fremtiden?
- Hvordan vil I inddrage eleverne i drøftelser og beslutning om deres brug af skærme i undervisningen og pauserne og overvejselsen om, hvordan det påvirker fællesskabskulturen på skolen?

Drøftelserne kan fx munde ud i, at I får formuleret nogle fælles principper for brug af skærme i undervisningen, en mobilpolitik på skolen og/eller får formuleret nogle prøvehandlinger i forhold til at skabe en mere varieret skoledag med mindre skærm, som senere kan prøves af i praksis.

Vores forventning at I lokalt får nogle gode drøftelser og efterfølgende en praksis som elever, forældre og medarbejdere på skolen finder hensigtsmæssig.

På vegne af Børn- og Ungeudvalget og med venlig hilsen

Rådkvinde Susanne Crawley Larsen

Vedlagt finder I den samlede rapport med anbefalinger, samt et uddrag hvor anbefalingerne om skærme, undervisning i naturen og ro og restitution er præciseret.

Taskforcens anbefalinger:

Skærme i undervisningen bruges bevidst og når de giver didaktisk værdi

Problematikken med børn og unges skærmtid løses ikke med forbud, men med reflekteret pædagogik og didaktik, der bevidst kombinerer analoge og digitale medier.

Brugen af skærme i skolerne fylder meget i den offentlige debat. Den teknologiske udvikling og de muligheder det giver, er en enorm ressource til læring og undervisning, og de unge har mange erfaringer. Dem skal vi gribe og gøre de unge til medskabere af undervisningen. Brug af skærme - både for elever og lærere – bør dog ikke blive en selvfølge. Vi udvikler ikke ny didaktik, hvis skærme blot erstatter tavle og bøger. Skærme kan desuden ikke erstatte den vigtigste didaktiske ressource – som er relationen mellem lærere og elever. Der er brug for stærke pædagoger og lærere, som engagerer elever, skaber relationer og formidler fagligt indhold med passion, gejst og indsigt på tværs af det analoge og digitale. Vi skal lære børn og unge at forholde sig kritisk til de digitale medier og gøre dem bevidste om potentialer og risici. Taskforcen opfordrer til lokale diskussioner på skolerne om, hvornår skærme bidrager positivt til undervisningen og elevernes læring, og hvornår det kan undlades. Taskforcen opfordrer endvidere til lokal dialog og dialog med elevrådet om elevernes brug af skærme i pauserne, og hvordan det kan påvirke fællesskabskulturen.

Alle børn har ret til at komme ud i naturen - også i skoletiden

Fra forskning ved vi, at børn og unge har behov for at komme udenfor. Derfor anbefaler Taskforcen, at naturen og udeliv indtænkes som en integreret del af den daglige undervisning, både som studieobjekt, sanseforstærker, for-trolighedsskaber, fysisk udfoldelsesmulighed og mentalt refleksionsrum.

Børn har brug for pauser med ro

For at børn og unge kan lære på dynamiske måder, så er der også brug for pauser med ro i løbet af skoledagen. Ro til at fordybe sig, ro til at reflektere over det, de netop har lært og ro til bare at få en pause fra at skulle forholde sig til nogen eller noget. Tempoet og den øgede acceleration skal bremses. Frikvartererne er oftest ikke pauser med ro. I frikvartererne deltager børnene og de unge i aktiviteter og leg, hvilket også er godt for deres indbyrdes relationer og udvikling. Pauser med ro kan fx være indlagte stunder med yoga, som flere skoler og SFO'er har gode erfaringer med i Odense, men det kan også være særlige fysiske rammer, som børnene og de unge har mulighed for at trække sig tilbage i, når de har brug en stund alene.